

OCCUPATIONAL QUALIFICATION STANDARD

Adult educator, level 8

Kutsestandard on dokument, mis kirjeldab tööd ning töö edukaks tegemiseks vajalike oskuste, teadmiste ja hoiakute kogumit ehk kompetentsusnõudeid

Kutsestandardi kasutusala

- 1) Tööturu nõudmistele vastavate õppekavade ja koolitusprogrammide koostamine
- 2) Inimeste kompetentsuse hindamine, sh enesehindamine ja vastavushindamine kutse andmisel
- 3) Ametite kirjeldamine ja tutvustamine
- 4) Inimese karjääri planeerimine ja aluse loomine elukestvaks õppeks
- 5) Koolitusvajaduste väljaselgitamine ning koolituse planeerimine
- 6) Ametijuhendite koostamine ja töötajate värbamine
- 7) Kutsete ja kvalifikatsioonide võrdlemine

Occupational title	Level of Estonian Qualifications Framework (EstQF)
Adult educator, level 8	8

Part A DESCRIPTION OF WORK

A.1 Description of work
Täiskasvanute koolitaja on tippspetsialist, kes sihipäraselt loodud õpisiituatsioonis toetab täiskasvanud inimeste õppimist ja enesearengut. 8. taseme täiskasvanute koolitaja on vähemalt kümneaastase praktilise kogemusega koolitaja, kes töötab iseseisvalt keerulistes ja ettearvamatutes olukordades ning võtab vastutuse enda ja töörühmade töö tulemuste eest. Ta osaleb täiskasvanuhariduse süsteemi, hariduspoliitika, -kontseptsioonide ja -strateegiate loomisel, andes oma panuse valdkonna arengusse. Korraldab uuringuid ja analüüsib õpivajadusi, püstitab sihid ja eesmärgid, koostab, hindab ning akrediteerib õppekavu. Osaleb elukestva õppe propageerimisel ja täiskasvanud õppijate motivatsiooni kujundamisel. Esineb konverentsidel ja/või seminaridel. Võtab osa mitmesuguste organite tööst ja projektide hindamisest. Juhendab täiskasvanute koolitajate ettevalmistust ja nõustab nende arendus-, loome- ja/või teadustegevust. Koolituse korraldamisel arvestab ta seda, et täiskasvanud õppijad on erineva vanuse, kogemuse, eelneva hariduse ja sotsiaalse staatusega inimesed, kellel on oma väljakujunenud teadmiste süsteem, mõtlemisharjumused, eelarvamused, stereotüübid, hoiakud ja väärtushinnangud, mille nad toovad kaasa õpisiituatsiooni.
A.2 Tasks
A.2.1 Õppeprotsessi ettevalmistamine A.2.2 Õppeprotsessi läbiviimine A.2.3 Õppeprotsessi analüüs ja hindamine A.2.4 Arendus-, loome- ja teadustegevus A.2.5 Professionaalne eneseareng Tööülesannete täielik loetelu on toodud Lisas 1: Tööosad ja tööülesanded.
A.3 Work environment and specific nature of work
Täiskasvanute koolitaja füüsilisele töökeskkonnale esitatavad nõuded sõltuvad koolituse eesmärgist ja/või valdkonnast, milles koolitust läbi viiakse. Need lepitakse eelnevalt koolituse tellija ja koolitajavahel kokku. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna loob koolitaja õppeprotsessi käigus ise.
A.4 Tools
Täiskasvanute koolitaja peamiseks töövahenditeks on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendid, õppevahendid ja muud õppe tulemuslikuks läbiviimiseks ning loovtegevusteks vajalikud vahendid. Töövahendite kasutamisel lähtub täiskasvanuõppe ja täiskasvanute õpetamise ja õppimise eripäradest.

A.5 Personal qualities required for work: abilities and characteristics

Edukat tegutsemist täiskasvanute koolitajana toetavad järgmised võimed ja iseloomumomadused: õpivõime, koostöövalmidus, verbaalne võimekus, empaatia, pühendumus, pingetaluvus, tolerantsus, eneseregulatsiooni võime, otsustusvõime, kohanemisevõime, loovus, sihikindlus, avatus, kriitilise mõtlemise võime. Täiskasvanute koolitaja põhiväärtusteks on väärikus, ausus, sallivus, vastutus, avatus ja inimest väärtustav hoiak, oluline on täiskasvanute koolitaja eetikanõuetest kinnipidamine.

A.6 Professional preparation

Kaheksanda taseme täiskasvanute koolitaja on enamasti doktorikraadiga koolitaja. Tema kutsealane õpe toimub kraadiõppes, põhi- või kõrvalaine või lisaeriala õppekava raames kõrgkoolis, kvalifikatsiooni- ja/või täiendõppe kursustel. Vajalikud kompetentsid võib omandada ka praktilise tegevuse käigus.

A.7 Most common occupational titles

Täiskasvanute koolitaja kutse ei eelda ühtse ametinimetuse olemasolu. Kutse omanik võib töötada paljudel erinevatel ametikohtadel nagu koolitaja, õpetaja, lektor, õppejõud, tuutor, mentor, konsultant/ konsulent jm.

A.8 Regulations governing profession

Sõltuvalt valdkonnast, kus koolitus toimub ja/või konkreetsest koolituse tellijast, võidakse koolitajalt nõuda erinevaid dokumente. Näiteks täiskasvanute koolitaja kutse omamist, erialast kompetentsust tõestavaid dokumente vm.

Part B COMPETENCY REQUIREMENTS

B.1 Structure of occupation

Täiskasvanute koolitaja, tase 8 kutse moodustub kuuest kompetentsist. Selle kutse taotlemisel on nõutav kompetentside B.2.1 – B.2.6 tõendamine.

B.2 Competences

MANDATORY COMPETENCES

B.2.1 Õppeprotsessi ettevalmistamine	EstQF Level 8
Tegevusnäitajad: 1) Analüüsib, hindab ja üldistab erinevate sihtgruppide õpivajadusi, juhindudes ühiskonna arengusuundadest. Arendab ja kohandab õpivajaduste analüüsimise metoodikaid ning nõustab sellealast tegevust, juhindudes uusimatest teadmistest ja parimatest praktikatest. 2) Koostab, analüüsib ja arendab õppekavu, juhib ja/või nõustab töörühmade tegevust õppekavade koostamisel ja rakendamisel. 3) Valmistab ette uusi teemasid, juhendab ja nõustab koolituse sisu ettevalmistamist ühe või mitme õppekava kontekstis, lähtudes valdkonna vajadusest muuta ja/või uuendada õppekava. 4) Koostab õppematerjale ja/või õpikuid täiskasvanute koolitajatele ja andragoogidele, lähtudes nende arengu vajadustest.	
Teadmised: 1) andmete kogumine, 2) analüüsimeetodid, 3) õppekava koostamine ja arendamine, 4) ressursside juhtimine, 5) planeerimine, 6) õppematerjalide koostamine, 7) õpikeskkond.	
Hindamismeetod(id):	

Dokumendid, portfoolio (s.h. eneseanalüüs), tõendus põhine intervjuu.

B.2.2 Õppeprotsessi läbiviimine

EstQF Level 8

Tegevusnäitajad:

- 1) Toetab õppijaid individuaalsete õpieesmärkide määratlemisel ning nende edasiarendamisel, lähtudes õppijate isiksusliku arengu eesmärkidest.
- 2) Kujundab motiveeriva õpikeskkonna, juhindudes õpimotivatsiooni kujunemise seaduspärasustest ja tehes õppijatega koostööd, arvestades õppijate individuaalseid vajadusi. Kujundab õppimist soodustava vaimse ja sotsiaalse keskkonna ka siis, kui füüsiline keskkond seda ei soodusta, rakendades oma loovust ja pikaajalist kogemust.
- 3) Juhib õppeprotsessi, pidades silmas õppekavast tulenevaid ja õppijate individuaalseid õpieesmärke. Viib põhjendatud vajaduse korral sisse muudatusi õppe etappide järjestuses ja töövormides, kaasates õpperühma ja arvestades iga üksiku õppija vajadusi.
- 4) Suunab grupiprotsesse, kasutades õpieesmärkide saavutamiseks ka iseregulatsiooni õpperühmas andes sellele õigusi ja volitusi oma vajaduste ja soovide teostamiseks. Vajaduse tekkimisel algatab ja juhib tegevusi vastupanu ületamiseks õpperühmas, kasutades konfliktolukordi õppimise allikana.
- 5) Toetab õppijate isiksuslikku arengut, respektides individuaalseid vajadusi ja andes toetavat tagasisidet. Suunab positiivsete hoiakute kujunemist enesearengule, julgustades katsetama ja käsitlema ebaõnnestumisi õppimise väärtuslike allikatena.

Teadmised:

- 1) eriala,
- 2) õpieesmärgid,
- 3) õpimotivatsioon,
- 4) vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna eripära õpituatsioonis,
- 5) õppekava ja koolitusprogramm,
- 6) andragoogika põhimõtted,
- 7) iseregulatsioon,
- 8) grupiprotsessid,
- 9) õppeprotsessi juhtimine, sh vastupanu tekke võimalused,
- 10) hoiakute kujunemine,
- 11) enesearengu subjekt.

Hindamismeetod(id):

Dokumendid, portfoolio (s.h. eneseanalüüs), tõendus põhine intervjuu.

B.2.3 Õppeprotsessi ja õpitulemuste analüüs ning hindamine

EstQF Level 8

Tegevusnäitajad:

- 1) Kogub õppijatelt, kaaskoolitajatelt, sihtgrupilt ja teistelt sidusgruppide liikmetelt arvamusi õppeprotsessi kohta, valides selleks sobivaimad meetodid. Tegeleb tagasisidestamise meetodikate uuendamisega ja juhendab aruteludel ja seminaridel teisi koolitajaid selles valdkonnas.
- 2) Analüüsib ja üldistab õpitulemusi ja edasist koolitusvajadust, kasutades asjakohaseid kvantitatiivseid ja kvalitatiivseid analüüsimeetodeid. Nõustab teisi koolitajaid õpitulemuste ja koolitusvajaduse analüüsimisel, lähtudes nende vajadustest.
- 3) Hindab ja analüüsib õpperühmade tegevust. Lähtudes analüüsi tulemustest kujundab sobivaid hindamismeetodeid. Uurib õppes esile tulevate probleemide paremaks mõistmiseks nende põhjuseid ja seoseid, tuginedes õppijate poolt antud hinnangutele.
- 4) Õppijate arengu tuvastamiseks arendab hindamissüsteeme, lähtudes õpitulemuste analüüsist, uuemate teadusuuringute tulemustest ja parimast praktikast.
- 5) Reflekteerib ja hindab enda tegevust õpi-, grupi- ja isiksuslike protsesside juhtimisel, selgitab enesearengu vajadused ning kavandab tegevused nende realiseerimiseks, kasutades eneseanalüüsi vahendeid, õpitulemuste analüüsi ja saadud hinnanguid.
- 6) Teavitab sidusgruppe koolituse tulemustest ja järeldustest (hinnangud, edasine tegevus, muudatusvajadused jm asjassepuutuv), juhindudes kaasamise ja koostöö põhimõtetest.

Teadmised:

Teadmised: 1) andmete kogumise meetodid, 2) analüüsimetodid, 3) hindamissüsteemid ja -meetodid, 4) eneserefleksiooni vahendid, 5) tagasisidestamise meetodid, 6) koostöö põhimõtted.	
Hindamismeetod(id): Dokumendid, portfoolio (s.h. eneseanalüüs), tõenduspõhine intervjuu.	
B.2.4 Arendus-, loome- ja teadustegevus	EstQF Level 8
Tegevusnäitajad: 1) Osaleb arendus-, loome- ja/või teadustegevuses, kogudes, analüüsides ja üldistades informatsiooni ning juhtides töögruppe. 2) Levitab arendus-, uurimis- ja loometöö tulemusi, kirjutades ja publitseerides artikleid, õpikuid, raamatuid jm täiskasvanuhariduse alast kirjandust. 3) Osaleb aktiivselt teadus- ja/või erialakonverentsidel või muudel rahvusvahelistel üritustel Eestis ja välismaal, esinedes ettekandega, modereerides või juhtides töögruppi ning valmistades ette ja levitades oma ettekande tekste. 4) Osaleb täiskasvanuhariduse poliitika kujundamises ja süsteemi edendamises, võttes osa hariduspoliitilistest diskussioonidest, tehes ettepanekuid täiendusteks ja/või muudatusteks täiskasvanuharidust ja elukestvat õpet reguleerivatesse seadustesse vm raamdokumentidesse. 5) Osaleb ja/või juhib töögruppe või koostöövõrgustikke, sh ka rahvusvahelisi. Hindab eksperdina projekte ja õppekavu, juhendades ühiskonna vajadustest ja valdkonna arengust. 6) Juhendab ja nõustab madalama kutsetasemega või kutseta koolitajaid, jagades neile vajalikku informatsiooni ja osaledes koolitajate koolitamisel.	
Teadmised: 1) uurimismeetodid, sh infokogumis- ja analüüsimetodid, 2) täiskasvanuhariduse valdkonna problemaatika, 3) ülevaade (vajalikust) kirjandusest, 4) hariduspoliitika, 5) täiskasvanuhariduse seadusandlus, 6) õppekavad, 7) projektihindamise juhised, 8) juhendamine ja nõustamine, mentorlus, supervisioon.	
Hindamismeetod(id): Dokumendid, portfoolio (s.h. eneseanalüüs), tõenduspõhine intervjuu.	
B.2.5 Professionaalne eneseareng	EstQF Level 8
Tegevusnäitajad: 1) Uuendab õppemeetodeid ja ajakohastab vajadusel õppe sisu, lähtudes valdkonna arengust ja uusimast erialakirjandusest. 2) Tegeleb eneserefleksiooniga, arvestab oma füüsilise, vaimse ja emotsionaalse seisundiga, võttes kasutusele abinõud tasakaalu saavutamiseks ja säilitamiseks. 3) On kursis uuemate suundadega oma erialal ja täiendab end andragoogika valdkonnas, omandades täiskasvanute koolitaja 8. tasemele vastavad kompetentsid. 4) Teab, millised võimed ja isiksuseomadused on eelduseks edukale tegutsemisele koolitajana, väärtustades pidevat enesearengut.	
Teadmised: 1) valdkonna funktsioneerimine, muutumine ja areng, 2) uusim erialakirjandus, 3) andragoogi kompetentsid (5., 6., 7. ja 8. tase), 4) füüsiline, vaimne ja emotsionaalne seisund,	

5) täiskasvanute koolitajale vajalikud isiksuseomadused ja võimed.

Hindamismeetod(id):

Dokumendid, portfoolio (s.h. eneseanalüüs), tõenduspõhine intervjuu.

RECURRING COMPETENCES

B.2.6 Täiskasvanute koolitaja kutset läbiv kompetents	EstQF Level 6
Tegevusnäitajad: 1. Tunneb koolitustel käsitlevat valdkonda/teemat/ainet. 2. Teab andragoogika põhiprintsiipe ja lähtub koolitusel täiskasvanud õppija eripäradest. 3. Väärtustab täiskasvanud õppijat, peab tähtsaks eetilisi tõekspidamisi, järgib täiskasvanute koolitaja kutse-eetikat (vt Lisa 2: Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks). 4. Loob õppimist ja suhtlemist soodustava keskkonna. 5. Järgib täiskasvanuõpet reguleerivaid seadusi. 6. Käsitleb ennast õppijana, käitub enesearengu subjektina. 7. Kasutab koolitusel eesti keelt (või oma emakeelt) tasemel C1 ja valdab ühte võõrkeelt vähemalt tasemel B1. Vene keelt kui emakeelt koolitusel kasutavad koolitajad valdavad eesti keelt vähemalt tasemel B1 (vt Lisa 3: Keeleoskuse hindamise skaala). 8. Kasutab sobilikke IKT (info- ja kommunikatsioonitehnoloogia) vahendeid õppeprotsessi ettevalmistamisel, läbiviimisel ja hindamisel; oskab allikakriitiliselt veebipõhist infot otsida ja kasutab seda vastavalt autorikaitseadusele; teab e-õppe võimalusi ja oskab kasutada sobilikke metoodikaid e-õppe läbiviimiseks täiskasvanute koolituses; oskab luua, kasutada ja jagada veebipõhiseid materjale; kasutab sobilikke IKT vahendeid enesearengu toetamisel. Teadmised: 1) õpetatav valdkond/teema/aine, 2) täiskasvanud õppija eripärad, 3) andragoogika põhiprintsiibid, 4) suhtlemispsühholoogia baasteadmised (kontakt, selge eneseväljendus, aktiivne kuulamine, enesekehtestamine), 5) täiskasvanuharidust ja -koolitust reguleerivad õigusaktid, 6) eneserefleksiooni põhimõtted, 7) täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks.	
Hindamismeetod(id): Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamisel.	

Part C GENERAL INFORMATION AND ANNEXES

C.1 Information concerning compilation and certification of occupational qualification standard and reference to classification of occupations	
1. ID of occupational qualification standard in register of occupational qualifications	21-13062014-04/7k

2. Occupational qualification standard compiled by:	Talvi Märja, ETKA Andras Larissa Jõgi, Tallinna Ülikool Merle Lõhmus, EBS Juhtimiskoolituse Keskus Kristel Jalak, Enics Eesti AS Heiki Kiidli, Tallinna Täiskasvanute Gümnaasium Tiina Jääger, Eesti Vabaharidusliit Eda Anton, Tartu Kutsehariduskeskus Küllli All, Haridus- ja Teadusministeerium Kerttu Taidre, ETKA Andras
3. Occupational qualification standard approved by:	Education
4. No. of decision of Sectoral Council	15
5. Date of decision of Sectoral Council	13.06.2014
6. Occupational qualification standard valid until	31.03.2015
7. Occupational qualification standard version no.	7
8. Reference to International Standard Classification of Occupations (ISCO 08)	2424 Training and Staff Development Professionals
9. Reference to European Qualifications Framework (EQF)	8
C.2 Occupational title in foreign language	
English:	Adult educator, level 8
Finnish:	Aikuiskouluttaja
Russian:	Преподаватель взрослых
C.3 Annexes	
Lisa 1 Töösad ja -ülesanded	
Lisa 2 Täiskasvanute koolitaja eetikakoodeks	
Lisa 3 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 4 Arvuti kasutamise oskused	